

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:
"כי בר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

במפרשים

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ג. שדה-גת * טל': 08-8581440 * פקס: 08-8503835

שנת תשס"ו

פרשת תזריע

א. קדושת לוו.
פרק יב' פסוק ב':

יבואר: אשם כי חזרתי וילדתי זכר, אשם מזרע חחילס
- יולדת זכר, איש מזרע חחילס - יולדת נקיבה, וזו
יבואר כפלוגתא: חד אמר בניסן נגאלו ובניסן פתידין
לגאול וחד אמר בניסן נגאלו ובחשרי פתידין לגאול. הכלל
יש סקב"ס בעלמו, ברוב רחמיו, מרחם על עמו ישראל
כלי שום התעוררות התחונים ויש סקב"ס מרחם עלמו
על עמו ישראל, מחמת מעשה התחונים מעמו ישראל
במעשים הנאים, במעשיו ומקיימים מצותיו. והבחינה
כז' יותר טוב לפני עמו ישראל. וזכו סרמז כי סקב"ס
המשפיע חיות בכל עת ורגע על כל העולמות נקרא
בשם איש, והעולמות המקבלים חיות מאתו בכל עת ורגע
נקראים בבחינת אשם. וזכו אשם מזרע חחילס דסיינו
כששפע בא מחמת מעשה התחונים, אין זו שום קטרוג
ח"ו. וזכו יולדת זכר, על סרמז, כאיש גבורהו. איש מזרע
חחילס דסיינו כשסקב"ס בעלמו ממורר כשפע על עמו
ישראל, זכו סרמז יולדת נקיבה, על סרמז, השם כחו כנקב"
כי שם ח"ו יש קטרוג, וזכו סרמז בגמרא. ולא פליגי כי
כשיכוי אי"ס הגאולה ב"ב מחמת התעוררות התחון או
יסיס הגאולה בחשרי, אפילו שסחודם הזה מורס על סדון
כיון שגאולה יסיס אי"ס מחמת התעוררות התחון. אבל
כשיסיס הגאולה מחמת רוב רחמיו, או יסיס דווקא בניסן,
במה שאין דינין שורס כלל, כי על זכר רומז זכר שסחודם
ניסן נקרא חודס חביב אל"ף צו"ת כסדר וחשרי סוף
אותיות חשר"ק כי ניסן סוף אור הישר, מורס על חסד
וחשרי סוף אור החור, מורס על דין :

האלוה

1. התוכל לעשר מה מביא את פרשנו האוציא כאן את הפסוק אפסולו ולפסוק בצניין האאלה?
2. על מה בצמ נסה הויכוח בקשר לאוצר האאלה הצתידה?
3. איך פרשנו "מכניס" את כל זה לפסוקים כאן?
4. לפי זה מה יותר שבה ומאלה?
5. איך שנות החדשים מראים על כך?
6. מה ההצדקה וההקדף בין אור הישר לבין אור החולר?

2/020

הרי הבת והבן נכנסים למצוות (ראה משנה למלך להל' אישות פ"ב הכ"א; אורח-חיים נג, י ומגן-אברהם שם). יש גם הלכות, שהשנה נמנית בהן לפי שנות עולם; כך במעשר בהמה, עולה ונטע רבעי: השנה השניה מתחילה ביום א' בתשרי — אפילו נולדה הבהמה רק ביום אחרון של אלול, והאילן ניטע רק בט"ו באב (עי' ראש-השנה ב ע"א).

לעלה. ב"כבש בן-שנתו לעלה" תיגש אל "רועה חייה"; תידור לפניו ללכת אחר הנהגתו ולשמור על "רעננות נעורים" ברוח ובנפש. ועתה, משנשתחררה מכל ההשפעות הגופניות המדכאות, "תמסור לה" את כל כוח חייה; במרץ מחודש "תשאף אל רום מעלת התפקיד, שהוטל עליה כאשר וכאם"; "בכל ישותה" תפרנס שלהבתיה של אשדת לעשות "נחת רוח" לפני ה'.

(ו) כבש בן-שנתו: בן שנתו שלו — בלא קשר עם מניין שנות עולם — אלא מעת לעת: השנה נמנית מיום הלידה — כאן בקדשים משעת הלידה — עד שוב אותו יום ואותה שעה; בתוך אותו זמן הרי הכבש כשר לקרבן. "שעות פוסלות בקדשים" (זבחים כה ע"ב), וכן גם בבתי ערי חומה (להלן כה, כט, ועי' ערכין לא ע"א). בהלכות אחרות — "שתי שנים שבשדה אחוזה, שש שנים שבעבד עברי וכן שכבן ושבבת" — הרי השנים נמנות מיום ליום, אך לא משעה לשעה (נדה מז ע"ב, ועי' תוספות שם). כן גם במניין השנים למצוות: שתי-עשרה שנה שבת, שלוש-עשרה שנה שבבן, נמנות מיום ליום, אך לא משעה לשעה; משהגיע יום ההולדת השנים-עשר — או השלושה-עשר — אף-על-פי שעדיין לא הגיעה שעת הלידה,

מלאכה

1. לכאורה מה הפציה ומהי תשובתו?
2. התוכל לנמק למה הדין הוא כך?
3. למה עצות לא קובעות?
4. למה ואיזה דינים אינם נאמרים לפי הנאמר כאן כי את לפי שנת האלוח?
5. קטע השני, מה קשה לו בפואו לפרש את: "לצולה"?
6. מה בדיוק צריכה האשה לחוש ולהרטיט?

* * *

זכיום השמיני ימול (י"ב ג')

במאמר הקודם בארנו טעם למילה בשמיני בהסבר טעם ממ"ר שאמר "כדי שיתחזקו כחותיו של הולד", ובארנו, מפני שבתוך שמונת ימים כלול יום השבת, ומסגולת השבת לחזק כחות האדם, כמו שהבאנו שם ממ"ר. ואמנם יש סברא לומר, דאמנם מספר הימים לעצמם גורם לאפשרות המילה, יען כי מצינו מספר שבעת ימים לכמה ענינים המתיחסים לשלמות הדבר.

כה מצינו לענין מולד הלבנה, שמן שעת המולד בכל יום (בכל לילה) אורה מתגדל ומשתלם מעט מעט, עד לסוף שבעת ימים מן הנולד, ואז יגיע ערך אורה לקץ מדרגתו. ועל כן לדעה אחת בשו"ע או"ח סימן תכ"ו סעיף ד', שאין לקדש הלבנה עד שיעברו שבעה ימים מזמן המולד, וזהו מפני שאז נתמלא אורה בשלמותו. ואף שהאחרונים דחו דעה זו מהלכה, אבל לפי שבארנו, היא נכוחה ונכונה, וראוי להחזיק בה.

וכן מצינו מספר שבעה המסבב את שלמות הדבר, במלכים ב' (ד' ל"ה) ויזורר הנער שבע פעמים ויחי, ועוד שם (ה' י"ד) ויטבול בירדן שבע פעמים וישב בשרו ויחי.

וזהו הטעם משבעת ימי נדה וזיבה, מפני שאחר מספר ימים זה ישוּבו להמצב הבריא, כמבואר בפ' מצורע.

ושנוי מצב החולה שתקפו חום יבא במשבר לאחר שבעת ימים לחליו, ולפעמים — לאחר שתיים או שלש פעמים שבעת ימים, לאחר י"ד או כ"א יום. וקרוב לומר, כי עפ"י המבואר בתכונת השלמות לאחר שבעת ימים יתבאר טעם שבעת ימי המשתה בנושואין, שבעת ימי החג, וכנגדם שבעת ימי אבילות (כמבואר בשופטים (י"ד י"ז) ותבך עליו שבעת הימים אשר היה להם המשתה, כלומר זה כנגד זה, וכהוראת הפסוק בעמוס (ח' י') והפכתי חגיכם לאבל, ואמרו על זה במס' מ"ק (כ' א') מה תג שבעה אף אבילות שבעה, וכל זה הוא מפני שסיפוק כל דבר ישתלם במשך שבעת ימים, בין של צער בין של שמחה.

31

תוריע

וכן מצינו הגבלת מספר שבעה לכמה ענינים, לימי השבוע, לשנות השמיטה, לשנת היובל, שבעה רקיעים (חגיגה י"ב ב'), שבעה זהבים (יומא מ"ה ב') שבעה קני המנורה, שבע הזאות ביוהכ"פ, ובפרשת פרה אדומה (פרשה חקת) יש מספרים משבעה שבעה, שבע פרות, שבע שריפות, שבע הזאות, שבעה כבוסים, שבעה טמאים, שבעה טהורים (כלומר, כל אחד משמות אלה נזכר באותה פרשה שבע פעמים).

ויתכן, דווקא הכונה במדרש שוחר טוב (הוא מדרש תהלים ט') "כל מנין שבעה חביב הוא", והכונה שמספר שבעה מתקבל בחביבות. ועפ"י זה יתבאר לשון רש"י בנדה ל"א ב' על דברי הגמרא מפני מה אמרה תורה מילה בשמיני, ופירש"י ולא בשביעי, והערנו בתור"ת מה פסיקא לי שביעי יותר מבשמיני, אך לפי מה שבארנו כאן אמנם מעלה גדולה ליום שביעי. וזו כונת רש"י בדבריו "ולא בשביעי". והנה מכל האמור אפשר לבאר טעם מילה בשמיני, כדי שיעברו על הולד שבעת ימים ללידתו, ובוה יתחזקו דמו וכחותיו וזה הוא הטעם גם בקרבנות שמצותן מיום השמיני ללידתו (פרשה אמור כ"ב כ"ז) מפני שאז נתאמצו כחותיו ומתברר שלמות חיותו.

עאלות

1. מה בדיוק הקושי האפשרי עליו הונה פרשנו את כל דבריו?
2. מה ההבדל בין הצעה שבת צריכה להיות לפי המילה לבין הצעה כי מספר הימים לצמח הוא הנחוץ?
3. פרשנו מביא דולמאות לרוב לצנין חסיבותו de המספר שב, התוכל לצואא מכנה משותף?
4. איך פרשנו מאכר את דברי רש"י בצנין המילה דוקא ביום השמיני?
5. לבסוף איך לה עשו להתקשר לצנין היתר הקרבת קרבנות מן היום השמיני ואילך?

* * *